

TEMLOM ÉS ÉPÍTÉSZEZET

Jelen számunk tematikus anyagát a modern templomépítészeti és műemlékvédelem kérdéseinek szenteljük. Az elmúlt évtizedekben számos ellentétes vagy ellentétesnek látszó irányzat spektruma rajzolódott ki előttünk, s ezek vitái, nemegyszer ütközései közt formálódott, fejlődött modern építészetiünk. Az irányzatok, vélemények küzdelmeiben is természetsszerűleg kifejeződött a régi és az új szemlélet harca, a megváltozott világ megváltozott esztétikai igénye. Ez a megváltozott világ a humánus emberi környezet megteremtésének feladatát, a természet, a táj és az épület harmóniájának megvalósítását tűzte ki célul a térformálás korszerű kompozíciós elveinek alapján. Olyan emberi környezet kialakítására törekszik – utcáinkon, lakóházainkban, templomainkban, munkahelyünkön stb. –, amely emberi mivoltunk kiéljesedését, szellemünk és lelkünk felfrissülését, életünk biztonságát és nyugalalmát szolgálhatja, ahol tehát igazi otthonra találhatunk.

Számunkban nem térhetünk ki e sokrétű és gondolatgazdag téma minden részletére. Csak egy-egy sajátos, számunkra különösen fontos kérdést pendítettünk meg, főként az épületek rendeltetésére, a belső tartalom elsődlegességére vonatkozólag, a dolgok lényegi igazságának formát szülő erejét vizsgálva. Rév Ilona és Horler Miklós tanulmányaiban a II. vatikáni zsinat szellemében fogant liturgikus környezetünk építészetiének és térkialakításának esztétikai követelményét fogalmazza meg. Marosi Ernő a „Magyar templomok művészete” című könyv – szerzője Levárdy Ferenc – kapcsán értékítéletünk hiányosságaira figyelmeztet s a valóság és a legújabb tudományos eredmények ismeretét kéri számon. Farkas Attila a vatikáni Magna Domina Hungarorum kápolnát mutatja be művészettörténeti-esztétikai szempontból. Lapunk hagyományos dialógus-állásfoglalásának jegyében közöljük Tordai Zádor „Templom és szertartás” című írását, egy nagyobb lélegzetű tanulmány részletét, amely marxista oldalról elemzi a templomépítészeti és térarchitektúra történeti szerepét. Néhány megállapítását fölöttébb vitathatónak tartjuk, cikke értékéhez és tanulságaihoz azonban nem fér kétség. Érdekes társadalomtörténeti és esztétikai adalékul szolgál majd egy megírandó új magyar egyháztörténet és egyházművészet-történet számára. Paolo Santarcangeli torinói professzor esszéje a torony-építményt mint szimbólumot tárgyalja – központjé tengely, amely egyesíti a Földet az Éggel – a világító toronytól a templomtoronyig.

Koós Judit a nizzai Chagall-múzeumba (Musée du Message Biblique Marc Chagall) kalauzol bennünket, Székely Mária konstruktivista keresztútja újabb kísérlet a Via Crucis megjelenítésének modern történetében, Zolnay László a nemrég elhunyt Prokopp Gyulától, a kiváló művelődéstörténészről, az esztergomi Prímási Levéltár volt vezetőjétől búcsúzik.

Minden kedves szerzőnk közreműködését ezúton is köszöni a

Vigilia szerkesztősége